

Przydomowy chów kur – jak temu sprostać

„Zwierzę jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą. Człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę” – Ustawa z 21 sierpnia 1997 r. o Ochronie Zwierząt. Decydując się na rozpoczęcie przydomowego chowu niosek, należy przede wszystkim zatroszczyć się o to, aby kury przebywające pod naszą opieką miały spełnione wszystkie swoje potrzeby gatunkowe.

Kura domowa, niezależnie od rasy, lubi ciepło, jasno i sucho. W związku z tym nowo powstały kurnik musi stać na działce suchej, niezagrożonej podtopieniami. Kura to ptak prowadzący dzienny tryb życia. Aby zapewnić jak najdłuższy czas oświetlenia naturalnym światłem w kurniku, wejście do niego powinno być umieszczone od strony wschodniej. Dzięki temu unikniemy też przeciągów w kurniku, bowiem w polskim klimacie zdecydowana większość wiatrów wieje z zachodu. Okna kurnika najkorzystniej zaplanować od strony południowej lub południowo-wschodniej, dzięki czemu będzie on oświetlony naturalnym światłem przez większość dnia. Ponadto okna muszą być szczelne i odpowiednio zabezpieczone, by uniemożliwić wejście potencjalnym drapieżnikom. W okresie jesienno-zimowym kurnik należy doświetlać, optymalne natężenie światła dla drobiu to 3 W/m^2 .

Niezbędnym wyposażeniem w każdym kurniku są grzędę i gniazda. Grzędę mogą być wykonane z heblowanych desek lub okrągłych w przekroju drewnianych żerdzi o średnicy

ok. 4 cm (na tyle duże, by kura nie kaleczyła się własnymi pazurami, chwytając żerdź, i na tyle małe, by stabilnie nią chwyciła). Na każdą kurę należy przeznaczyć ok. 20 cm grzędę. W kurniku powinno być na tyle dużo powierzchni na grzędach, by jednocześnie mogły z nich korzystać wszystkie kury. Nioski będące wyżej w hierarchii stada siadają wyżej od swoich koleżanek. Gniazda dla kur niosek powinny być ustawione w zacisznym miejscu (nie przy wejściu do kurnika), wyłożone głęboką ściółką (słoma bądź siano). Na jedno gniazdo o wymiarach 30 x 40 x 30 cm przypadają ok. 3, 4 kury.

Wybieg

Na jedną kurę powinno przypadać minimalnie 4 m² wybiegu. Najdalszy punkt wybiegu nie powinien być dalej niż 150 m od wejścia do kurnika. Taka odległość pozwoli kurom na czas schronić się w razie ataku drapieżnika. Wybieg powinien być szczelnie ogrodzony dla bezpieczeństwa i zadarniony różnorodną roślinnością. Kury chętnie uzupełniają dietę zielonką, a atrakcyjne otoczenie zachęca je do eksploracji, grzebania. Dodatkowym atutem wybiegu będzie niewielki obszar z czystym piaskiem. W słoneczne dni kury biorą kąpiele piaskowe, co jest ich naturalnym zachowaniem higienicznym. Zarówno w kurniku, jak i na wybiegu należy umieścić przedmioty absorbujące uwagę, którymi kury będą mogły w bezpieczny sposób manipulować.

Jest to szczególnie ważne zimą, gdy możliwości spędzania czasu są ograniczone, a większość czasu kury spędzają w kurniku. Na każdy m² kurnika nie powinno przypadać więcej niż trzy kury.

Planując rozmieszczenie kurnika i wybiegu, warto pamiętać, że im lepsze warunki zapewnimy naszym kurom, tym będą one zdrowsze, silniejsze, będą rzadziej chorowały i niosły więcej jaj.

Żywnienie

Optymalne żywienie ma duży wpływ na stan zdrowia oraz nieśność kur niosek. Podstawowym warunkiem do spełnienia jest zapewnienie stałego dostępu do pitnej wody dla ptaków. Nawet 1-dniowa przerwa w dostępie do czystej wody może spowodować 2-tygodniową przerwę w nieśności. Ilość poidel kurniku musi być taka, aby zapewnić wszystkim kurom możliwość jednoczesnego picia wody. Na jedną kurę powinno przypadać 2,5 cm brzegu poidła.

W przyzagrodowym chowie kur nieśnych stosuje się pasze: ziarna zbóż, nasiona roślin motylkowatych grubonasiennych, śrutę poekstrakcyjną, zielonki, susze z zielonek, kiszonki, warzywa i rośliny okopowe, pasze pochodzenia zwierzęcego, igliwie sosnowe, świerkowe lub jodłowe, gotowe zbilansowane mieszanki paszowe. Mieszanki gwarantują optymalne wykorzystanie wszystkich składników pokarmowych przy ograniczeniu strat, uzupełniają ewentualne niedobory makro- i mikroelementów. Kura dorosła dziennie może spożyć

maksymalnie 280–300 g paszy wilgotnej lub ok. 170 g paszy suchej. W okresie letnim większość pokarmu kury powinny zdobywać samodzielnie, żerując na wybiegu. Gotowa mieszanka paszowa stanowi jedynie uzupełnienie dziennego zapotrzebowania.

Zachowania społeczne

Kury są ptakami stadnymi, nigdy nie powinny być utrzymywane w pojedynkę. Potrzebują kontaktu i możliwości nawiązywania relacji z innymi osobnikami swojego gatunku, są bardzo towarzyskie. Szybko przyzwyczajają się do człowieka, dają się oswoić. Minimalna liczba kur w stadzie to 3, 4. Decydując się na wprowadzenie koguta do stada, należy wziąć pod uwagę, że na jednego koguta powinno przypadać ok. 10 kur.

Jakie kurczęta?

Warto nabyć kurczęta z zaufanego źródła. Może być to ekologiczne gospodarstwo w okolicy czy znajomi. W wielu miejscowościach można nabyć młode kurki na targowiskach. W tym przypadku należy zwrócić szczególną uwagę na stan zdrowia. Nozdrza powinny być suche i czyste, oczy otwarte, czujne i błyszczące, dziób twardy, nieukruszony, pióra pokrywające całe ciało, brak łysych plam i otwartych ran, kloaka czysta, a nogi suche, bez nadmiernie złuszczonego naskórka, bez ran, złamań.

Kury z niepewnych źródeł, odchowane w nieodpowiednich warunkach często są osłabione i podatne na choroby lub już są nosicielami chorób. Młode kury zakupione bezpośrednio z ferm są bardzo wrażliwe na warunki atmosferyczne, nie są one przystosowane do chowu przydomowego, mają o wiele wyższe wymagania pokarmowe, częściej chorują.

Kupując kurczęta przeznaczone do chowu przydomowego, warto wybierać rasy, które są do tego typu chowu predysponowane. Rasy ogólnoużytkowe: Rhode Island Red, Sussex, Plymouth Rock, Zielononóżka lub Żółtonóżka kuropatwiana, Karmazynka; charakteryzują się wysoką odpornością na choroby, szybkim przystosowaniem się do zmiennych warunków środowiskowych, potrafią samodzielnie żerować w poszukiwaniu pokarmu roślinnego i zwierzęcego. Coraz większą popularnością w przydomowym chowie kur niosek cieszą się rasy ozdobne: Czubatka dworska, Czubatka brodata, Karzełek polski (liliput), Cochin, Araucany, Brahma, Sebrytka.

W przydomowym chowie kur uzyskuje się roczne około 160–180 jaj od niosek ras rodzimych (Rhode Island Red, Sussex, Zielononóżka, Żółtonóżka). W przypadku kur raz ozdobnych nieśność jest zdecydowanie niższa.

Grypa ptaków

Obowiązkiem każdego właściciela stada kur jest obserwowanie sytuacji związanej z przypadkami wystąpienia ptasiej grypy w powiecie. W przypadku wystąpienia objawów choroby, należy bezzwłocznie skontaktować się z powiatowym lekarzem weterynarii.

W celu zapobiegania zakażeniom należy stosować się do zasad higieny, np. mycie rąk ciepłą wodą z mydłem, unikanie kontaktu z chorymi osobnikami, padłym ptactwem dzikim oraz przedmiotami, na których znajdują się ślady ptasich odchodów. Wirus ptasiej grypy ginie w produktach drobiarskich poddanych obróbce termicznej.

Na to uważać!

- Grzędę nie powinny być plastikowe ani metalowe, bowiem takie materiały powodują odparzenia i stany zapalne nóg u ptaków. Te materiały są śliskie – ryzyko urazów; oraz zimne – ryzyko odmrożeń zimą.
- Czerwone światło uspokaja i wycisza kury, niweluje stres, zapobiega zachowaniom agresywnym w stadzie i kanibalizmowi. Oprócz podstawowej żarówki o natężeniu 3 W/m² warto umieścić w kurniku żarówkę o czerwonej barwie i włączać ją wedle potrzeby (np. wieczorem w dniu, w którym kury wystraszył lis lub jastrząb).
- Kogut w stadzie nie jest potrzebny, aby kury znosiły jaja. Bez niego owulacja trwa niezmiennie, a zniesione jaja będą niezaplodnione. Kogut dba o bezpieczeństwo swoich podopiecznych kur, prowadzi stado po wybiegu w poszukiwaniu lepszej paszy, ostrzega je przed zbliżającym się niebezpieczeństwem. Gdy koguta nie ma, tę rolę przejmuje jedna z kur.
- Nie ma obowiązku rejestracji u powiatowego lekarza weterynarii kur utrzymywanych na własny użytek (bez prowadzenia rolniczego handlu detalicznego).

Małgorzata Suder, ŚODR Modliszewice

Bibliografia:

1. Kontecka H.: Przydomowy chów kur może być opłacalny, Polskie Drobiarstwo, 20, 08, 2–5, 2012
2. Korzeniewicz J.: Pomieszczenia dla kur w chowie przydomowym, Aktualności Rolnicze. Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego Barzkowice, 05, s. 15, 1997
3. Peronska I.: Chów przydomowy kur – jakie rasy i mieszańce?, Poradnik Gospodarski, 12, 22–23, 2018
4. Warmińsko-Mazurski ODR z Siedzibą w Olsztynie, Przyzagrodowy chów kur nieśnych, Olsztyn, 2020 (dostęp 04.04.2023)
5. Witek W.: Polskie rasy kur w chowie przydomowym cz. 2, Wieś Mazowiecka, 12, 24–25, 2015
6. agronews.com.pl/artykul/przydomowy-chow-drobieu-od-czego-zaczac/ (dostęp: 04.04.2023)
7. www.kalendarzrolnikow.pl/4740/kury-czy-kroliki-jak-rozpoznać-przydomowy-chow-kur (dostęp:04.04.2023)
8. www.portalspozywczy.pl/mieso/wiadomosci/rejestracja-drobieu-do-kwietnia-2023-kto-musi-to-zrobic,219913.html (dostęp: 04.04.2023)